

Bryssel den 16 oktober 2024
(OR. en)

14554/24

Interinstitutionellt ärende:
2024/0251(NLE)

CCG 31

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	15 oktober 2024
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2024) 459 final
Ärende:	Förslag till RÅDETS BESLUT om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar vid möten mellan parterna i OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter vad gäller gemensamma hållningar avseende kravet på minsta kontantbetalning

För delegationerna bifogas dokument – COM(2024) 459 final.

Bilaga: COM(2024) 459 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 15.10.2024
COM(2024) 459 final

2024/0251 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar vid möten mellan parterna i OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter vad gäller gemensamma hållningar avseende kravet på minsta kontantbetalning

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser ett beslut om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar vid möten mellan parterna i OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter (*konsensusöverenskommelsen*) vad gäller framtida gemensamma hållningar som läggs fram av parterna avseende kravet på minsta kontantbetalning.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Överenskommelsen om statsstödda exportkrediter

Konsensusöverenskommelsen är en informell överenskommelse, vars syfte är att tillhandahålla en ram för en ordnad användning av statsstödda exportkrediter. I praktiken innebär detta att det införs lika villkor (med konkurrens grundad på de exporterade varornas och tjänsternas kvalitet och pris och inte på de finansiella villkor som erbjuds), samtidigt som åtgärder inriktas på att undanröja subventioner och snedvridningar av handelsflödena som är kopplade till statsstödda exportkrediter (*statsstöd*). Konsensusöverenskommelsen trädde i kraft i april 1978 och gäller tills vidare.

Överenskommelsen är administrativt förankrad i OECD och får stöd från OECD:s sekretariat för exportkrediter. Den är emellertid inte en OECD-akt¹.

Det är Europeiska unionen, och inte medlemsstaterna, som är part i konsensusöverenskommelsen och texten har införlivats i unionsrätten genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011². Därför är konsensusöverenskommelsen rättsligt bindande enligt unionsrätten.

2.2. Parterna i konsensusöverenskommelsen

För närvarande deltar elva parter (*parterna*) i konsensusöverenskommelsen, nämligen Australien, Kanada, Europeiska unionen, Japan, Sydkorea, Nya Zeeland, Norge, Schweiz, Turkiet, Förenade kungariket och Förenta staterna.

Parterna i konsensusöverenskommelsen får fatta beslut om ändringar av konsensusöverenskommelsen och godkänna gemensamma hållningar i enlighet med kapitel IV avsnitt 5 i konsensusöverenskommelsen. Beslut fattas genom konsensus, vilket innebär att en ändring av konsensusöverenskommelsen eller en gemensam hållning inte kan antas om den avvisas av någon av parterna.

Europeiska kommissionen företräder unionen i beslutsfattandet, antingen vid möten mellan parterna i konsensusöverenskommelsen eller genom skriftliga förfaranden.

Förfarandet för en gemensam hållning är ett instrument inom konsensusöverenskommelsen som gör det möjligt för parterna att undantagsvis avvika från konsensusöverenskommelsens bestämmelser, antingen vad gäller en specifik transaktion eller tillfälligt vad gäller ett ospecificerat antal transaktioner. Förfarandena för att nå en gemensam hållning anges i artiklarna 54–59 i konsensusöverenskommelsen. En gemensam hållning kan godkännas genom ett skriftligt förfarande där parterna inte yttrar sig, eftersom en part som inte yttrar sig anses godkänna förslaget till gemensam hållning. Detsamma gäller för en part som säger sig

¹ Enligt definitionen i artikel 5 i OECD-konventionen.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG (EUT L 326, 8.12.2011, s. 45).

inte kunna uttrycka någon ståndpunkt. Parterna ska i princip reagera på ett förslag till en gemensam hållning inom 20 kalenderdagar, med möjlighet till förlängning med åtta kalenderdagar. OECD:s sekretariat för exportkrediter ska underrätta parterna om huruvida den gemensamma hållningen godkänts och den gemensamma hållningen ska träda i kraft tre dagar efter underrättelsen.

2.3. Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar

Under de senaste åren har ett antal gemensamma hållningar antagits beträffande kravet på minsta kontantbetalning enligt konsensusöverenskommelsen. Den 5 november 2021 antog parterna en gemensam hållning, på förslag av EU, genom vilken kravet på minsta kontantbetalning sänktes till 5 % (istället för de 15 % som anges i artikel 11 a i konsensusöverenskommelsen) och taket för maximalt statsstöd höjdes till 95 % av exportkontraktsvärdet (istället för de 85 % som anges i artikel 11 c i konsensusöverenskommelsen). Åtgärden godkändes av parterna som ett brådskande och exceptionellt steg som krävdes för att reagera på den ekonomiska nedgången till följd av covid-19-hälsokrisen. Den gemensamma hållningen från 2021, som ursprungligen gällde till och med den 4 november 2022, förlängdes med ytterligare ett år och upphörde således att gälla den 4 november 2023.

Den 14 december 2023 antog parterna på förslag av Förenade kungariket ytterligare en gemensam hållning avseende kravet på minsta kontantbetalning. Även om de skäl för flexibiliteten som angavs vid tidpunkten för 2021 års gemensamma hållning inte längre var giltiga hävdade Förenade kungariket att det vid tidpunkten för förslaget till gemensam hållning ändå fanns särskilda hinder för offentliga/statliga köparens tillgång till finansiering i låg- och medelinkomstländer, i form av exempelvis höjda räntor och fortsatt inflationstryck. Den gemensamma hållningen, som gäller till och med den 13 december 2024, omfattar offentligt exportkreditstöd för transaktioner med statliga/offentliga köpare i länder i kategori II med en landriskklassificering mellan 5 och 7, i enlighet med artikel 22 i konsensusöverenskommelsen. För sådana transaktioner sänks kravet på minsta kontantbetalning till 5 % av exportavtalet, och gränsen för det maximala statsstöd som parterna kan tillhandahålla höjs till 95 %.

Med tanke på att det finns ett objektivt behov av att unionen kan agera snabbt och flexibelt på internationell nivå beträffande förslag till gemensamma hållningar föreslår kommissionen att rådet tillåter att kommissionen utarbetar en ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar vid möten mellan parterna i OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter vad gäller de förslag till framtida gemensamma hållningar som kan komma att läggas fram av parterna i fråga om kravet på minsta kontantbetalning. Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar ska vara att avvisa varje framtida gemensamma hållning beträffande kravet på minsta kontantbetalning som kan komma att föreslås av parter i konsensusöverenskommelsen, om den gemensamma hållningen är övergripande och tillämplig på mer än en specifik transaktion.

EU anser inte att en i princip permanent ändring av villkoren i konsensusöverenskommelsens regler för kontantbetalningar bör uppnås genom att de gemensamma hållningarna ständigt förnyas. Varje sådan ändring bör behandlas genom diskussioner mellan parterna. (Diskussioner om detta inleddes i mars 2023 och man kommer att undersöka alla parametrar som gäller för möjliga ändringar av konsensusöverenskommelsens bestämmelser om kravet på minsta kontantbetalning. Ett separat förslag från kommissionen om ett rådsbeslut med bestämmelser som beaktar en sådan permanent ändring håller på att utarbetas.)

På grundval av detta måste EU kunna avvisa framtida förslag som innebär att förfarandet för gemensam hållning används för att ytterligare utvidga flexibiliteten. Med hänsyn till att det politiska sammanhanget, både på internationell nivå och EU-nivå, sannolikt kommer att

förändras med tiden, ska det föreslagna beslutet tillämpas i tre år efter antagandet, varefter rådet kommer att kunna se över den politik som fastställs i detta beslut.

3. RÄTTSLIG GRUND

3.1. Förfarandemässig rättslig grund

3.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet *akter med rättslig verkan* omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”³.

3.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Bestämmelserna i en gemensam hållning ersätter endast konsensusöverenskommelsens bestämmelser i fråga om den transaktion eller under de omständigheter som anges i den gemensamma hållningen. De gemensamma hållningarna utgör icke-bindande lagstiftning för övriga parter i konsensusöverenskommelsen, men för EU har de gemensamma hållningarna rättslig verkan genom artikel 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG, i vilken det anges att ”[d]e riktlinjer som anges i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter (*consensusöverenskommelsen*) ska tillämpas i unionen. Texten till konsensusöverenskommelsen bifogas denna förordning”. Eftersom gemensamma hållningar antas av parterna i enlighet med det förfarande som anges i artiklarna 54–59 i konsensusöverenskommelsen, med bistånd av OECD:s sekretariat för exportkrediter, utgör dessa akter som antagits av ett internationellt organ i den mening som avses i artikel 218.9 i EUF-fördraget.

Den formella rättsliga grunden för förslaget till beslut är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

3.2. Materiell rättslig grund

3.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar.

3.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör den gemensamma handelspolitiken. Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 207 i EUF-fördraget.

³ Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland/rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

3.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör vara artikel 207.4 första stycket i EUF-fördraget jämförd med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

4. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom den akt som planeras av parterna i konsensusöverenskommelsen kommer att ändra överenskommelsen om statsstödda exportkrediter, som utgör bilaga II till förordning (EU) nr 1233/2011, är det lämpligt att den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* efter godtagandet.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar vid möten mellan parterna i OECD-överenskommelsen om statsstödda exportkrediter vad gäller gemensamma hållningar avseende kravet på minsta kontantbetalning

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 207.4 första stycket jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) De riktlinjer som ingår i överenskommelsen om statsstödda exportkrediter (*konsensusöverenskommelsen*) har införlivats och därmed gjorts rättsligt bindande i Europeiska unionen genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011⁴.
- (2) Förfarandet för en gemensam hållning är ett instrument inom konsensusöverenskommelsen som gör det möjligt för parterna att undantagsvis avvika från konsensusöverenskommelsens bestämmelser, antingen vad gäller en specifik transaktion eller tillfälligt vad gäller ett ospecificerat antal transaktioner, till exempel beträffande kravet på minsta kontantbetalning enligt artikel 11 a i konsensusöverenskommelsen.
- (3) Parterna i konsensusöverenskommelsen (*parterna*) beslutar om gemensamma hållningar genom ett skriftligt förfarande i enlighet med kapitel IV avsnitt 5 i konsensusöverenskommelsen. En gemensam hållning kan godkännas genom ett skriftligt förfarande där parterna inte yttrar sig, eftersom en part som inte yttrar sig anses godkänna förslaget till gemensam hållning. Detsamma gäller för en part som säger sig inte kunna uttrycka någon ståndpunkt. Parterna ska i princip reagera på ett förslag till en gemensam hållning inom 20 kalenderdagar, med möjlighet till förlängning med åtta kalenderdagar. Den korta tid som ges för att reagera på ett förslag till gemensam hållning, tillsammans med det faktum att tystnad innebär godkännande, motiverar behovet av ett rambeslut i enlighet med artikel 218.9 i EUF-fördraget.
- (4) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som bör intas på unionens vägnar beträffande de föreslagna gemensamma hållningar som tagits fram av parterna genom det skriftliga förfarandet, eftersom de gemensamma hållningarna, när de har godkänts, på ett avgörande sätt kan påverka innehållet i unionsrätten med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG (EUT L 326, 8.12.2011, s. 45).

- (5) Med tanke på det påskyndade förfarande för antagande av gemensamma hållningar som fastställs i konsensusöverenskommelsen ligger det i unionens intresse att sådana ståndpunkter snabbt kan fastställas på EU-nivå så att unionen effektivt kan utöva sina rättigheter enligt konsensusöverenskommelsen. Genom detta beslut inrättas därför ett effektivt och påskyndat förfarande för fastställande av den ståndpunkt som bör intas på unionens vägnar med avseende på framtida gemensamma hållningar beträffande minsta kontantbetalningar som föreslås av en part i konsensusöverenskommelsen, om den gemensamma hållningen är övergripande och tillämplig på mer än en specifik transaktion.
- (6) EU anser inte att en i princip permanent ändring av villkoren i konsensusöverenskommelsens regler för kontantbetalningar bör uppnås genom att de gemensamma hållningarna ständigt förnyas. Varje sådan ändring bör behandlas genom diskussioner mellan parterna. På grundval av detta fastställs i detta beslut att EU som en allmän regel bör kunna avvisa framtida förslag som innebär att förfarandet med en gemensam hållning används för att ytterligare utvidga flexibiliteten när det gäller reglerna om kontantbetalningar i artikel 11a i konsensusöverenskommelsen.
- (7) Om det under diskussionerna i rådets arbetsgrupp för exportkrediter konstateras att en avvikelse från den ståndpunkt som fastställs i detta beslut är lämplig, har kommissionen alltid möjlighet att lägga fram ett förslag till rådets beslut om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar med avvikelse från den ståndpunkt som fastställs i detta beslut. Detta beslut påverkar inte kommissionens rätt att, även på eget initiativ, lägga fram förslag till rådets beslut om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar med avvikelse från den allmänna ståndpunkt som fastställs i detta beslut.
- (8) För att säkerställa att rådet regelbundet kan utvärdera och vid behov revidera politiken i detta beslut, och i en anda av lojalt samarbete mellan unionsinstitutionerna i enlighet med artikel 13.2 i EUF-fördraget, bör detta beslut omprövas regelbundet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i det skriftliga förfarandet med parterna i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter vad gäller framtida förslag från andra parter om gemensamma hållningar beträffande kravet på minsta kontantbetalning ska vara att avvisa varje förslag från en part om en framtida gemensam hållning beträffande kravet på minsta kontantbetalning enligt artikel 11 a i konsensusöverenskommelsen, om den gemensamma hållningen är övergripande och gäller för mer än en specifik transaktion.

Artikel 2

Kommissionen ska i god tid före varje möte mellan parterna, till rådets arbetsgrupp för exportkrediter, överlämna ett diskussionsdokument som innehåller de förslag till gemensamma hållningar enligt artikel 1 som ska diskuteras vid mötet.

Artikel 3

Detta beslut ska på förslag av kommissionen utvärderas och vid behov ses över av rådet, senast tre år efter antagandet av detta beslut.

Artikel 4

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Det ska tillämpas i tre år från och med antagandet.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande